ഷഷ്ഠഃ സർഗഃ

ശ്രീമഹാദേവ ഉവാച .
ഏകദാ മുനയഃ സർവേ യമുനാതീരവാസിനഃ .
ആജഗ്മൂ രാഘവം ദ്രഷ്ടും ഭയാല്ലവണരക്ഷസഃ .. 1..

കൃത്വാഗ്രേ തു മുനിശ്രേഷ്ഠം ഭാർഗവം ച്യവനം ദ്വിജാഃ .
അസംഖ്യാതാഃ സമായാതാ രാമാദഭയകാങ്ക്ഷിണഃ .. 2..

താൻ പൂജയിത്വാ പരയാ ഭക്ത്യാ രഘുകുലോത്തമഃ .
ഉവാച മധുരം വാക്യം ഹർഷയൻ മുനിമണ്ഡലം .. 3..

കരവാണി മുനിശ്രേഷ്ഠാഃ കിമാഗമനകാരണം .
ധന്യോഽസ്മി യദി യൂയം മാം പ്രീത്യാ ദ്രഷ്ടുമിഹാഗതാഃ .. 4..

ദുഷ്കരം ചാപി യത്കാര്യം ഭവതാം തത്കരോമ്യഹം .
ആജ്ഞാപയന്തു മാം ഭൃത്യം ബ്രാഹ്മണാ ദൈവതം ഹി മേ .. 5..

തച്ഛ്രുത്വാ സഹസാ ഹൃഷ്ടശ്ച്യവനോ വാക്യമബ്രവീത് .
മധുനാമാ മഹാദൈത്യഃ പുരാ കൃതയുഗേ പ്രഭോ .. 6..

ആസീദതീവ ധർമാത്മാ ദേവബ്രാഹ്മണപൂജകഃ .
തസ്യ തുഷ്ടോ മഹാദേവോ ദദൗ ശൂലമനുത്തമം .. 7..

പ്രാഹ ചാനേന യം ഹംസി സ തു ഭസ്മീഭവിഷ്യതി .
രാവണസ്യാനുജാ ഭാര്യാ തസ്യ കുംഭീനസീ ശ്രുതാ .. 8..

തസ്യാം തു ലവണോ നാമ രാക്ഷസോ ഭീമവിക്രമഃ .
ആസീദ്ദുരാത്മാ ദുർധർഷോ ദേവബ്രാഹ്മണഹിംസകഃ .. 9..

പീഡിതാസ്തേന രാജേന്ദ്ര വയം ത്വാം ശരണം ഗതാഃ .
തച്ഛ്രുത്വാ രാഘവോഽപ്യാഹ മാ ഭീർവോ മുനിപുംഗവാഃ .. 10..

ലവണം നാശയിഷ്യാമി ഗച്ഛന്തു വിഗതജ്വരാഃ .
ഇത്യുക്ത്വാ പ്രാഹ രാമോഽപി ഭ്രാതൄൻ കോ വാ ഹനിഷ്യതി .. 11..

ലവണം രാക്ഷസം ദദ്യാത് ബ്രാഹ്മണേഭ്യോഽഭയം മഹത് .
തച്ഛ്രുത്വാ പ്രാഞ്ജലിഃ പ്രാഹ ഭരതോ രാഘവായ വൈ .. 12..

അഹമേവ ഹനിഷ്യാമി ദേവാജ്ഞാപയ മാം പ്രഭോ .
തതോ രാമം നമസ്കൃത്യ ശത്രുഘ്നോ വാക്യമബ്രവീത് .. 13..

ലക്ഷ്മണേന മഹത്കാര്യം കൃതം രാഘവ സംയുഗേ .
നന്ദിഗ്രാമേ മഹാബുദ്ധിർഭരതോ ദുഃഖമന്വഭൂത് .. 14..

അഹമേവ ഗമിഷ്യാമി ലവണസ്യ വധായ ച .
ത്വത്പ്രസാദാദ്രഘുശ്രേഷ്ഠ ഹന്യാം തം രാക്ഷസം യുധി .. 15..

തച്ഛ്രുത്വാ സ്വാങ്കമാരോപ്യ ശത്രുഘ്നം ശത്രുസൂദനഃ .
പ്രാഹാദ്യൈവാഭിഷേക്ഷ്യാമി മഥുരാരാജ്യകാരണാത് .. 16..

ആനായ്യ ച സുസംഭാരാൻ ലക്ഷമണേനാഭിഷേചനേ .
അനിച്ഛന്തമപി സ്നേഹാദഭിഷേകമകാരയത് .. 17..

ദത്ത്വാ തസ്മൈ ശരം ദിവ്യം രാമഃ ശത്രുഘ്നമബ്രവീത് .
അനേനേ ജഹി ബാണേന ലവണം ലോകകണ്ടകം .. 18..

സ തു സമ്പൂജ്യ തച്ഛൂലം ഗേഹേ ഗച്ഛതി കാനനം .
ഭക്ഷണാർഥം തു ജന്തൂനാം നാനാപ്രാണിവധായ ച .. 19..

സ തു നായാതി സദനം യാവദ്വനചരോ ഭവേത് .
താവദേവ പുരദ്വാരി തിഷ്ഠ ത്വം ധൃതകാർമുകഃ .. 20..

യോത്സ്യതേ സ ത്വയാ ക്രുദ്ധസ്തദാ വധ്യോ ഭവിഷ്യതി .
തം ഹത്വാ ലവണം ക്രൂരം തദ്വനം മധുസഞ്ജ്ഞിതം .. 21..

നിവേശ്യ നഗരം തത്ര തിഷ്ഠ ത്വം മേഽനുശാസനാത് .
അശ്വാനാം പഞ്ചസാഹസ്രം രഥാനാം ച തദർധകം .. 22..

ഗജാനാം ഷട് ശതാനീഹ പത്തീനാമയുതത്രയം .
ആഗമിഷ്യതി പശ്ചാത്ത്വമഗ്രേ സാധയ രാക്ഷസം .. 23..

ഇത്യുക്ത്വാ മൂർധ്ന്യവഘ്രായ പ്രേഷയാമാസ രാഘവഃ .
ശത്രുഘ്നം മുനിഭിഃ സാർധമാശീർഭിരഭിനന്ദ്യ ച .. 24..

ശത്രുഘ്നോഽപി തഥാ ചക്രേ യഥാ രാമേണ ചോദിതഃ .
ഹത്വാ മധുസുതം യുദ്ധേ മഥുരാമകരോത്പുരീം .. 25..

സ്ഫീതാം ജനപദാം ചക്രേ മഥുരാം ദാനമാനതഃ .
സീതാപി സുഷുവേ പുത്രൗ ദ്വൗ വാല്മീകേരഥാശ്രമേ .. 26..

മുനിസ്തയോർനാമ ചക്രേ കുശോ ജ്യേഷ്ഠോഽനുജോ ലവഃ .
ക്രമേണ വിദ്യാസമ്പന്നൗ സീതാപുത്രൗ ബഭൂവതുഃ .. 27..

ഉപനീതൗ ച മുനിനാ വേദാധ്യയനതത്പരൗ .
കൃത്സ്നം രാമായണം പ്രാഹ കാവ്യം ബാലകയോർമുനിഃ .. 28..

ശങ്കരേണ പുരാ പ്രോക്തം പാർവത്യൈ പുരഹാരിണാ .
വേദോപബൃംഹനാർഥായ താവഗ്രാഹയത പ്രഭുഃ .. 29..

കുമാരൗ സ്വരസമ്പന്നൗ സുന്ദരാവശ്വിനാവിവ .
തന്ത്രീതാലസമായുക്തൗ ഗായന്തൗ ചേരതുർവനേ .. 30..

തത്ര തത്ര മുനീനാം തൗ സമാജേ സുരരൂപിണൗ .
ഗായന്താവഭിതോ ദൃഷ്ട്വാ വിസ്മിതാ മുനയോഽബ്രുവൻ .. 31..

ഗന്ധർവേഷ്വിവ കിന്നരേഷു ഭുവി വാ ദേവേഷു ദേവാലയേ
പാതാലേഷ്വഥവാ ചതുർമുഖഗൃഹേ ലോകേഷു സർവേഷു ച .
അസ്മാഭിശ്ചിരജീവിഭിശ്ചിരതരം ദൃഷ്ട്വാ ദിശഃ സർവതോ
നാജ്ഞായീദൃശഗീതവാദ്യഗരിമാ നാദർശി നാശ്രാവി ച .. 32..

ഏവം സ്തുവദ്ഭിരഖിലൈർമുനിഭിഃ പ്രതിവാസരം .
ആസാതേ സുഖമേകാന്തേ വാല്മീകേരാശ്രമേ ചിരം .. 33..

അഥ രാമോഽശ്വമേധാദീംശ്ചകാര ബഹുദക്ഷിണാൻ .
യജ്ഞാൻ സ്വർണമയീം സീതാം വിധായ വിപുലദ്യുതിഃ .. 34..

തസ്മിൻ വിതാനേ ഋഷയഃ സർവേ രാജർഷയസ്തഥാ .
ബ്രാഹ്മണാഃ ക്ഷത്രിയാ വൈശ്യാഃ സമാജഗ്മുർദിദൃക്ഷവഃ .. 35..

വാല്മീകിരപി സംഗൃഹ്യ ഗായന്തൗ തൗ കുശീലവൗ .
ജഗാമ ഋഷിവാടസ്യ സമീപം മുനിപുംഗവഃ .. 36..

തത്രൈകാന്തേ സ്ഥിതം ശാന്തം സമാധിവിരമേ മുനിം .
കുശഃ പപ്രച്ഛ വാല്മീകിം ജ്ഞാനശാസ്ത്രം കഥാന്തരേ .. 37..

ഭഗവൻ ശ്രോതുമിച്ഛാമി സങ്ക്ഷേപാദ്ഭവതോഽഖിലം .
ദേഹിനഃ സംസൃതിർബന്ധഃ കഥമുത്പദ്യതേ ദൃഢഃ .. 38..

കഥം വിമുച്യതേ ദേഹീ ദൃഢബന്ധാദ്ഭവാഭിധാത് .
വക്തുമർഹസി സർവജ്ഞ മഹ്യം ശിഷ്യായ തേ മുനേ .. 39..

വാല്മീകിരുവാച .
ശൃണു വക്ഷ്യാമി തേ സർവം സങ്ക്ഷേപാദ്ബന്ധമോക്ഷയോഃ .
സ്വരൂപം സാധനം ചാപി മത്തഃ ശ്രുത്വാ യഥോദിതം .. 40..

തഥൈവാചര ഭദ്രം തേ ജീവന്മുക്തോ ഭവിഷ്യസി .
ദേഹ ഏവ മഹാഗേഹമദേഹസ്യ ചിദാത്മനഃ .. 41..

തസ്യാഹങ്കാര ഏവാസ്മിന്മന്ത്രീ തേനൈവ കല്പിതഃ .
ദേഹഗേഹാഭിമാനം സ്വം സമാരോപ്യ ചിദാത്മനി .. 42..

തേന താദാത്മ്യമാപന്നഃ സ്വചേഷ്ടിതമശേഷതഃ .
വിദധാതി ചിദാനന്ദേ തദ്വാസിതവപുഃ സ്വയം .. 43..

തേന സങ്കല്പിതോ ദേഹീ സങ്കല്പനിഗഡാവൃതഃ .
പുത്രദാരഗൃഹാദീനി സങ്കല്പയതി ചാനിശം .. 44..

സങ്കല്പയൻ സ്വയം ദേഹീ പരിശോചതി സർവദാ .
ത്രയസ്തസ്യാഹമോ ദേഹാ അധമോത്തമമധ്യമാഃ .. 45..

തമഃ സത്ത്വരജഃ സഞ്ജ്ഞാ ജഗതഃ കാരണം സ്ഥിതേഃ .
തമോരൂപാദ്ധി സങ്കല്പാന്നിത്യം താമസചേഷ്ടയാ .. 46..

അത്യന്തം താമസോ ഭൂത്വാ കൃമികീടത്വമാപ്നുയാത് .
സത്ത്വരൂപോ ഹി സങ്കല്പോ ധർമജ്ഞാനപരായണഃ .. 47..

അദൂരമോക്ഷസാമ്രാജ്യഃ സുഖരൂപോ ഹി തിഷ്ഠതി .
രജോരൂപോ ഹി സങ്കല്പോ ലോകേ സ വ്യവഹാരവാൻ .. 48..

പരിതിഷ്ഠതി സംസാരേ പുത്രദാരാനുരഞ്ജിതഃ .
ത്രിവിധം തു പരിത്യജ്യ രൂപമേതന്മഹാമതേ .. 49..

സങ്കല്പം പരമാപ്നോതി പദമാത്മപരിക്ഷയേ .
ദൃഷ്ടീഃ സർവാഃ പരിത്യജ്യ നിയമ്യ മനസാ മനഃ .. 50..

സബാഹ്യാഭ്യന്തരാർഥസ്യ സങ്കല്പസ്യ ക്ഷയം കുരു .
യദി വർഷസഹസ്രാണി തപശ്ചരസി ദാരുണം .. 51..

പാതാലസ്ഥസ്യ ഭൂസ്ഥസ്യ സ്വർഗസ്ഥസ്യാപി തേഽനഘ .
നാന്യഃ കശ്ചിദുപായോഽസ്തി സങ്കല്പോപശമാദൃതേ .. 52..

അനാബാധേഽവികാരേ സ്വേ സുഖേ പരമപാവനേ .
സങ്കല്പോപശമേ യത്നം പൗരുഷേണ പരം കുരു .. 53..

സങ്കല്പതന്തൗ നിഖിലാ ഭാവാഃ പ്രോതാഃ കിലാനഘ .
ഛിന്നേ തന്തൗ ന ജാനീമഃ ക്വ യാന്തി വിഭവാഃ പരാഃ .. 54..

നിഃസങ്കല്പോ യഥാപ്രാപ്തവ്യവഹാരപരോ ഭവ .
ക്ഷയേ സങ്കല്പജാലസ്യ ജീവോ ബ്രഹ്മത്വമാപ്നുയാത് .. 55..

അധിഗതപരമാർഥതാമുപേത്യ പ്രസഭമപാസ്യ വികല്പജാലമുച്ചൈഃ .
അധിഗമയ പദം തദദ്വിതീയം വിതതസുഖായ സുഷുപ്തചിത്തവൃത്തിഃ .. 56..

ഇതി ശ്രീമദധ്യാത്മരാമായണേ ഉമാമഹേശ്വരസംവാദേ ഉത്തരകാണ്ഡേ ഷഷ്ഠഃ സർഗഃ .. 6..